

**לאומי | ממשל תאגידי, פרטים נוספים
ונספחים
30.09.2019**

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
תוכן העניינים

עמוד	
א. ממשל תאגידי	
216	שינויים בדירקטוריון
217	המבקרת הפנימית
ב. פרטים נוספים	
217	השליטה בבנק
219	מינויים ופרישות ומבנה ארגוני
219	הסכמים מהותיים
220	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
223	דירוג אשראי
ג. נספחים	
224	שיעורי הכנסה והוצאה

שינויים בדירקטוריון

נכון למועד תום תקופת הדוח, הדירקטוריון מונה 10 דירקטורים. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2019 חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון כמפורט להלן.

במסגרת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301, שפורסם ביום 5 ביולי 2017 ("הוראה 301"), נקבע כי עד ליום 1 ביולי 2020, יקטן המספר המקסימאלי של חברי הדירקטוריון בתאגידים הבנקאיים ל-10.

ביום 6 בנובמבר 2018, התקבלה הנחייה מהפיקוח על הבנקים, כי לצורך עמידה בהנחיות הוראה 301, ובהמשך להוראות שניתנו בשנים הקודמות לירידה במספר הדירקטורים, בשנת 2019 תבצע הירידה במספר הדירקטורים ל-10 דירקטורים, וזאת עם סיום הכהונה של דירקטורים המסיימים תקופת כהונה שלישית ואחרונה. ה"ה דוד ברודט (יו"ר הדירקטוריון לשעבר) ויואב נרדי (דירקטור במעמד "דירקטור אחר"), סיימו את כהונתם השלישית והאחרונה בבנק ביום 21 ביולי 2019 והחל מה-22 ביולי 2019 פחת מספר חברי הדירקטוריון לעשרה.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 30 ביוני 2019, נבחר ד"ר סאמר חאג' יחיא לכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק. מינויו של ד"ר סאמר חאג' יחיא נכנס לתוקף ביום 22 ביולי 2019, המועד בו התקבל אישור הפיקוח על הבנקים למינויו. ראו גם דיווחים מיידיים בנושא, מיום 30 ביוני 2019 ומיום 22 ביולי 2019 (אסמכתא: 2019-01-066019, 2019-01-075631, 2019-01-075631, בהתאמה).

ביום 8 באפריל 2019 פרסם הבנק הודעה מקדימה אודות הכוונה לזמן אסיפה כללית שנתית ומיוחדת של בעלי מניות הבנק שעל סדר יומה ידונו מספר נושאים וביניהם, מינוי דירקטור אחד במעמד "דירקטור אחר" דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 11(2) לפקודת הבנקאות לדירקטוריון הבנק.

בהמשך להודעה המקדימה ולעדכון לה מיום 18 באפריל 2019, שפרסם הבנק כאמור לעיל ובהתאם לקבוע בסעיפים 11(א)(1), (2) ו-3 לפקודת הבנקאות, 1941, קיבל הבנק ביום 6 במאי 2019 הודעה מהוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 (להלן: "הוועדה למינוי דירקטורים"), במסגרתה מפורטת רשימת מועמדים לכהונת דירקטורים בבנק לבחירה באסיפות הכלליות השנתיות של הבנק לשנת 2019 (לפירוט ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 6 במאי 2019 (מס' אסמכתא: 2019-01-043441) (להלן: "הודעת הוועדה למינוי דירקטורים").

לפירוט ראה פרק [אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים](#) להלן.

באסיפה הכללית השנתית ומיוחדת של הבנק שהתקיימה ביום 18 ביולי 2019 נבחרה הגב' אירית שלומי כדירקטור במעמד "דירקטור אחר" לתקופה של 3 שנים, בכפוף לאישור המפקחת על הבנקים.

לפירוט נוסף בדבר תוצאות האסיפה הכללית השנתית והמיוחדת, ראו דוח מיידי מיום 18 ביולי 2019 (אסמכתא: 2019-01-074368).

ביום 5 בספטמבר 2019 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותה של המפקחת על הבנקים למינויה של הגב' אירית שלומי כדירקטורית במעמד "דירקטור אחר" בכפוף לכך: (1) שהגב' שלומי (באופן אישי ו/או באמצעות החברה שבבעלותה) לא תספק שירותי ייעוץ לקבוצת לאומי, וללקוחות מול גורמים בקבוצת לאומי, במהלך תקופת כהונתה; (2) שהגב' שלומי לא תמונה לתפקיד לפני יום 19 בספטמבר 2019. ביום 19 בספטמבר 2019 החלה כהונתה של הגב' אירית שלומי כדירקטורית בבנק (ראו דיווחים מיידיים מיום 8 בספטמבר 2019 (אסמכתא: 2019-01-093505) ומיום 19 בספטמבר 2019 (אסמכתא: 2019-01-097246)).

ביום 6 בספטמבר 2019 סיימה הגב' אסתר לבנון את כהונתה הראשונה כדירקטורית בבנק (ראו דיווח מיידי בנושא מיום 8 בספטמבר 2019 (אסמכתא: 2019-01-093502)).

על פי הודעת הוועדה למינוי דירקטורים כאמור לעיל, בין המועמדים לבחירה כדירקטורים באסיפות הכלליות של הבנק בשנת 2019 נכלל ד"ר יצחק שריר, דירקטור שכיהן במעמד "דירקטור אחר" עד ליום 7 בנובמבר 2019¹. לאור החלטת ועדת הביקורת של הבנק לפיה מינויו של ד"ר יצחק שריר כיו"ר דירקטוריון כפריית תעשיות בע"מ ("כפריית") יקים לד"ר שריר זיקה שלא ניתן לשלול היוותה זיקה אסורה בהתאם להוראות פקודת הבנקאות, ולפיכך במקרה של ד"ר שריר כיו"ר דירקטוריון כפריית לא יוכל ד"ר שריר להמשיך ולכהן כדירקטור בבנק, הודיע ד"ר שריר ביום 6 לנובמבר 2019 על התפטרותו מדירקטוריון הבנק החל מיום 7 לנובמבר 2019, מועד תחילת כהונתו כיו"ר דירקטוריון כפריית. לאור האמור, אין ד"ר שריר יכול לעמוד לבחירה כדירקטור בבנק. בהמשך לאמור, ביום 7 בנובמבר 2019 סיים ד"ר שריר את כהונתו בבנק. בהמשך לכך, החליט דירקטוריון הבנק ביום 5 בנובמבר 2019 להעמיד לבחירה דירקטור אחד בלבד במעמד "דירקטור אחר" (חלף 2 דירקטורים במעמד זה כפי שפורסם בהודעה המקדימה שפורסמה ביום 26 בספטמבר 2019 (מס' אסמכתא 2019-01-084369) ולעיל ולהלן: "הודעת הוועדה המקדימה").

¹ ד"ר שריר היה צפוי לסיים תקופת כהונה ראשונה כדירקטור במעמד "דירקטור אחר" ביום 1 בפברואר 2020.

לאור התפטרותו של ד"ר שריר מכהונתו כדירקטור בדירקטוריון הבנק, קטן המספר הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון הבנק ל-9 דירקטורים. במהלך ינואר-פברואר 2020 צפויה להסתיים כהונתם הראשונה כדירקטורים בבנק של ה"ה אסתר דומיניסיני (דירקטורית במעמד "דירקטור אחר") ויצחק אידלמן (דח"צ) אשר הינם מועמדים לבחירה לתקופת כהונה נוספת בהתאם להודעת הועדה למינוי דירקטורים, כמפורט לעיל.

ביום 10 בנובמבר 2019, הבנק פרסם זימון לאסיפה כללית מיוחדת שתתכנס ביום 23 בדצמבר 2019, שעל סדר יומה ידונן, בין היתר, בבחירת 2 דירקטורים לדירקטוריון הבנק (דירקטור אחד במעמד "דירקטור אחר" ודח"צ אחד), מתוך המועמדים שנבחרו על ידי הועדה למינוי דירקטורים, כאמור לעיל ומועמדים נוספים ככל שיוצעו על ידי מי שזכאי להציע מועמדים לדירקטוריון הבנק על פי דין. (אסמכתא: 2019-01-096531).

הודעה מקדימה לאסיפה השנייה שצפויה להתקיים במהלך הרבעון הרביעי לשנת 2019 כאמור פורסמה ביום 26 בספטמבר 2019 (מס' אסמכתא: 2019-01-084369).

לפירוט בדבר האסיפה הכללית המיוחדת, ראה פרק [אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים](#) להלן.

המבקרת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה ודוח הביקורת הפנימית לשנת 2018 בקבוצת לאומי, נכללו בדוח הכספי לשנת 2018.

דוח הביקורת הפנימית לשנת 2018 בקבוצת לאומי, הוגש לוועדת הביקורת ביום 13 במרס 2019, נדון בוועדה ביום 17 במרס 2019, הוגש לדירקטוריון ביום 19 במרס 2019 ונדון בדירקטוריון ביום 24 במרס 2019.

לקט חצי שנתי של דוחות ותרשומות ביקורת למחצית הראשונה של שנת 2019 הוגש לוועדת הביקורת ביום 14 באוגוסט 2019 ונדון בוועדה ביום 18 באוגוסט 2019, הוגש לדירקטוריון ביום 2 בספטמבר 2019 ודווח בדירקטוריון ביום 5 בספטמבר 2019.

השליטה בבנק

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדין, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע ענייני מכירת מניות הבנק על ידי מדינת ישראל לעובדי הבנק, כולל הצעת 12,364 מניות ליו"ר הדירקטוריון, ראה פרק [השליטה בבנק בדוח הכספי השנתי של הבנק לשנת 2018](#), דיווח מיידי בדבר כנוס אסיפה כללית שנתית ומיוחדת מיום 5 ביוני 2019 (אסמכתא: 2019-01-056155) וכן דיווח מיידי בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 18 ביולי 2019 (מס' אסמכתא: 2019-01-074368).

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק נכון ליום 30 בספטמבר 2019, ראה דוח מיידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 10 באוקטובר 2019 (אסמכתא: 2019-01-087405). כן, ראה דיווח מיידי ענייני רשימת בעלי אמצעי שליטה מהותי בבנק ליום 31 במרס 2019 מיום 7 באפריל 2019 (אסמכתא: 2019-01-033928).

אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים

בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 7 באפריל 2019, ביום 8 באפריל 2019 פורסם דיווח מיידי אודות הכוונה לכנס אסיפה כללית שנתית ומיוחדת של בעלי מניות הבנק (להלן: "ההודעה המקדימה"), אשר על סדר יומה נכללו הנושאים הבאים: (1) דיון בדוחות הכספיים השנתיים; (2) מינוי ואי חשבון מבקרים והסמכה בנוגע לקביעת שכרם; (3) מינוי דירקטור במעמד "דירקטור אחר" - דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 11(א)(2) לפקודת הבנקאות 1941 (להלן: "פקודת הבנקאות", "דירקטור במעמד דירקטור אחר") לדירקטוריון הבנק ו-(4) אישור השתתפות יו"ר הדירקטוריון בהצעת מניות על ידי המדינה לעובדי הבנק כמפורט במתאר להצעת מניות שבבעלות המדינה לעובדי הבנק שפורסם ביום 20 בנובמבר 2018 (מס' אסמכתא: 2018-01-111390) (להלן: "מתאר להצעת מניות").

למידע נוסף בדבר ההודעה המקדימה והעדכון לה ראה דיווחים מיידיים מיום 8 באפריל 2019 (אסמכתא: 2019-01-034438) ומיום 18 באפריל 2019 (אסמכתא: 2019-01-036060).

בהמשך להודעה המקדימה ולעדכון לה, שפרסם הבנק כאמור לעיל ובהתאם לקבוע בסעיפים 11(א)(1), (2) ו-(3) לפקודת הבנקאות, קיבל הבנק ביום 5 במאי 2019 הודעה מהוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 (להלן: "הועדה למינוי דירקטורים"), במסגרתה מפורטת רשימת מועמדים לכהונת דירקטורים בבנק לבחירה באסיפות הכלליות של הבנק לשנת 2019 (לפירוט ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 5 במאי 2019 (מס' אסמכתא: 2019-01-043441) (להלן: "הודעת הועדה למינוי דירקטורים").

ביום 18 ביולי 2019 התקיימה האסיפה הכללית השנתית והמויחדת של הבנק, בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 5 ביוני 2019 ולדוח זימון אסיפה שנתית ומויחדת שפורסם על ידי הבנק ביום 5 ביוני 2019, במסגרתה: (1) הוצגו הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018; (2) הוחלט למנות מחדש את משרדי רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) וקוסט פורר גבאי את קסירר (EY) כרו"ח מבקרים משותפים של הבנק, לתקופה שתחל ממועד אישור האסיפה הכללית השנתית הנוכחית ועד למועד אישור הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת 2019 (להלן: "מועד הסיום") ולהסמיך את דירקטוריון הבנק לקבוע את שכרם; (3) הוחלט למנות את משרד סומך חייקין (KPMG) ומשרד ברייטמן אלמגור זר ושות' (Deloitte) כרואי חשבון מבקרים משותפים של הבנק, לתקופה שממועד הסיום, כהגדרתו לעיל, ועד למועד האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק ולהסמיך את דירקטוריון הבנק לקבוע את שכרם; (4) נבחרה הגב' אירית שלומי כדירקטור במעמד "דירקטור אחר", לתקופה של 3 שנים. כהונתה של הגב' שלומי החלה ביום 19 בספטמבר 2019, לאחר קבלת אישור על אי התנגדותה של המפקחת על הבנקים למינוי. (5) הוחלט לאשר הצעת 12,364 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב של הבנק למר דוד ברודט, יו"ר הדירקטוריון, במסגרת מתאר להצעת מניות כהגדרתו לעיל ובהתאם לתנאיו.

למידע נוסף בעניין האסיפה הכללית וההחלטות שאושרו, ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 5 ביוני 2019 אודות כנוס אסיפה כללית שנתית ומויחדת (אסמכתא: 2019-01-056155) ודיווח מיידי של הבנק מיום 18 ביולי 2019 אודות תוצאות האסיפה הכללית (אסמכתא: 2019-01-074368).

למידע נוסף בעניין מינוי הגב' אירית שלומי לדירקטוריון הבנק, ראה פרק [שינויים בדירקטוריון](#) לעיל.

בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 26 בספטמבר 2019, פרסם הבנק באותו מועד דיווח מיידי אודות הכוונה לזמן אסיפה כללית מיוחדת של בעלי מניות הבנק (להלן: "ההודעה המקדימה") אשר על סדר יומה צפויים להיכלל הנושאים הבאים: (1) מינוי שני דירקטורים במעמד "דירקטור אחר" לדירקטוריון הבנק; (2) מינוי דירקטור חיצוני אחד בהתאם לקבוע בחוק החברות, תשנ"ט-1999, אשר עומד גם בתנאי הכשירות של דירקטור חיצוני בהתאם להוראה 301, לדירקטוריון הבנק; (3) אישור מדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה בבנק; (4) תיקון כתבי התחייבות לשיפוי לדירקטורים בבנק; (5) אישור תנאי כהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון; ו- (6) אישור תנאי כהונה והעסקה של המנכ"ל.

למידע נוסף בדבר ההודעה המקדימה ראה דיווח מיידי מיום 26 בספטמבר 2019 (אסמכתא: 2019-01-084369).

בין המועמדים לבחירה כדירקטורים באסיפות הכלליות של הבנק בשנת 2019 בהודעת הוועדה למינוי דירקטורים כאמור לעיל, נכלל ד"ר יצחק שריר, דירקטור שכיהן במעמד "דירקטור אחר" עד ליום 7 בנובמבר 2019 ושהיה אמור לסיים כהונה ראשונה כדירקטור בבנק ביום 1 בפברואר 2020. לאור החלטת ועדת הביקורת של הבנק לפיה מינויו של ד"ר יצחק שריר ליו"ר דירקטוריון כפריית תעשיות בע"מ ("כפריית") יקים לד"ר שריר זיקה שלא ניתן לשלול היותה כזיקה אסורה בהתאם להוראות פקודת הבנקאות, ולפיכך במקרה של מינויו של ד"ר שריר ליו"ר דירקטוריון כפריית לא יוכל ד"ר שריר להמשיך ולכהן כדירקטור בבנק, הודיע ד"ר שריר ביום 6 בנובמבר 2019 על התפטרותו מדירקטוריון הבנק החל מיום 7 לנובמבר 2019, מועד תחילת כהונתו כיו"ר דירקטוריון כפריית. לאור האמור, אין ד"ר שריר יכול לעמוד לבחירה כדירקטור בבנק.

בהמשך לכך, החליט דירקטוריון הבנק ביום 5 בנובמבר 2019 להעמיד לבחירה דירקטור אחד בלבד במעמד "דירקטור אחר" (חלף 2 דירקטורים במעמד זה כפי שפורסם בהודעה המקדימה שפורסמה ביום 26 בספטמבר 2019).

ביום 10 בנובמבר 2019, פרסם הבנק זימון לאסיפה כללית מיוחדת שתתכנס ביום 23 בדצמבר 2019, שעל סדר יומה הנושאים הבאים: (1) מינוי דירקטור במעמד "דירקטור אחר" אחד (חלף 2 דירקטורים במעמד זה, כמפורט לעיל) לדירקטוריון הבנק; (2) מינוי דירקטור חיצוני אחד בהתאם לקבוע בחוק החברות, תשנ"ט-1999, לדירקטוריון הבנק; (3) אישור מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק; (4) תיקון כתבי התחייבות לשיפוי לדירקטורים בבנק; (5) אישור תנאי כהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון; ו- (6) אישור תנאי כהונה והעסקה של המנכ"ל.

למידע נוסף בעניין האסיפה הכללית, ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 10 בנובמבר 2019 אודות כנוס אסיפה כללית מיוחדת (אסמכתא: 2019-01-096531).

מינויים ופרישות

מינויים

מר חנן פרידמן, ראש חטיבת אסטרטגיה, חדשנות וטרנספורמציה וחבר הנהלת הבנק, החל לכהן בתפקיד המנכ"ל, החל מ-1 בנובמבר 2019.

מר אילן בוגנים, ראש מערך CTO/CDO ותשתיות וחבר הנהלת הבנק, מונה לתפקיד ראש חטיבת דאטה החל מ-1 באפריל 2019.

מר אייל בן-חיים, מונה לתפקיד ראש חטיבת תפעול וחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מ-1 באפריל 2019.

מר אילון דחבש, מונה לתפקיד ראש החטיבה הבנקאית וחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מ-11 באפריל 2019.

סיום תפקיד

גב' רקפת רוסק-עמינח, המנכ"ל, סיימה את תפקידה ב-31 באוקטובר 2019 לאחר כ-15 שנות עבודה בלאומי, מתוכם 7 שנים בתפקיד המנכ"ל.

גב' תמר יסעור, ראש החטיבה לבנקאות דיגיטלית וחברת הנהלת הבנק, סיימה את תפקידה ב-31 במרס 2019, לאחר כ-12 שנות עבודה בלאומי.

מר דני כהן, ראש החטיבה הבנקאית וחבר הנהלת הבנק, סיים את תפקידו ב-31 במרס 2019, לאחר כ-28 שנות עבודה בלאומי.

מבנה ארגוני

חטיבת אסטרטגיה חדשנות וטרנספורמציה

ב-1 בנובמבר 2019, חדלה החטיבה שהייתה בניהולו של מר חנן פרידמן להתקיים ובוצעה חלוקה מחדש של היחידות הכלולות בה.

חטיבת דאטה

ב-1 באפריל 2019, הוקמה חטיבת הדאטה במטרה למנף את נכס הדאטה בלאומי, לרבות על ידי הנגשת הצעת ערך איכותית ללקוחות לאומי במקום ובזמן הנכון. החטיבה תהיה אחראית בנוסף על השיווק ועל חברת פפר פלטפורם.

מזכירות הבנק

ב-1 באפריל 2019, הוכפפה מזכירות הבנק לחטיבת הייעוץ המשפטי.

הסכמים מהותיים

הסכמים קיבוציים עם העובדים

ביום 29 ביולי 2019 חתם הבנק עם ארגון העובדים על הסכם קיבוצי מיוחד לשנים 2019-2022 ועל הסכם קיבוצי מיוחד בעניין העסקת עובדים במקצועות טכנולוגיים.

למידע נוסף בנושא ראה [ביאור 8](#) ודיווח מידי מיום 25 ביוני 2019.

הסדרי פרישה

ביום 14 באוגוסט 2019 התקשר הבנק עם גוף מוסדי נוסף להעברת כספי תגמולים וכספי פיצויים של עובדים שנצברו או ייצברו בקופת התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק, שבחרו או יבחרו בעת פרישה במסלול של הסדר ביטחון סוציאלי, לקופה משלמת. כמו כן, התקשר הבנק בהסכם לרכישת פוליסת ביטוח לפורשים ממקורותיו העצמיים.

למידע נוסף בנושא ראה [ביאור 2.4.8](#) ודיווח מידי מיום 14 באוגוסט 2019.

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו - ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

ראה תאור מפורט [בדוח הכספי לשנת 2018 - עמודים 314-308](#).

בתקופת הדוח פורסמו הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. מרבית ההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל. בפרק זה מפורטות הוראות אשר נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח והוראות הצפויות להיכנס לתוקף, אשר השפעתן על הבנק צפויה להיות משמעותית.

הוראות הפיקוח על הבנקים

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות הפקדת שיק דחוי) (הוראת שעה), התשע"ט-2019

ביום 31 במרס 2019 חתם נגיד בנק ישראל על הצו האמור במסגרתו הוגדר "שירות הפקדת שיק דחוי" כשירות בר פיקוח, שסכום העמלה המרבי בגינו לעניין שיק שהוסב והופקד בדלפק או בשידור יהיה שני ש"ח לשיק. העברת שיק לבנק לשם פירעונו לא תחשב הסבה של שיק.

הצו האמור בא בהמשך לחוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018, שהוראותיו ביחס לשיקים נכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2019, ומטרתו לעודד את ציבור הלקוחות הקמעונאיים, להפקיד בבנקים שיקים דחויים שהוסבו עוד לפני כניסת החוק לתוקף, על מנת למנוע מצב שבו לא יכובדו בשל הוראות החוק החדש.

הצו האמור היה תקף מיום 15 באפריל 2019 ועד יום 30 ביוני 2019, ביחס ליחידים ועסקים קטנים בלבד.

תיקון כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשע"ט-2019

ביום 1 במאי 2019 פורסם תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשע"ט-2019.

להלן עיקרי התיקון:

- קביעה, כי עסקים קטנים ועוסקים מורשים יצורפו לשירות המסלולים באופן יזום, באותם המקרים בהם נגבו מהם, עמלות בסכום העולה על הסכום אותו היו משלמים בפועל, אילו היו מצטרפים לשירות המסלולים כאמור. כדאיות זו תיבחן בהתאם לכללים שהוגדרו בהוראה; צירוף הלקוחות לשירות המסלולים בוצע לראשונה ביום 1 באוגוסט 2019 ויבוצע החל משנת 2020 מדי שנה ביום 1 במרס.
- הוספת עמלות חדשות עבור השירותים הבאים: ייעוץ פנסיוני, משירת מזומן במכשיר אוטומטי בכרטיס נטען שלא מקושר לחשבון עו"ש, ומשירת מזומן במכשיר אוטומטי באמצעות כרטיס שלא הונפק בארץ.

לתיקונים להוראה צפויה להיות השפעה על הכנסות הבנק מהעמלות האמורות.

תיקונים בהוראות ניהול בנקאי תקין בנושאי בנקאות בתקשורת דיגיטל וחדשנות

ביום 20 במאי 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראה 367 בנושא בנקאות בתקשורת. בין היתר כולל התיקון הקלות שונות בנושאים הבאים: פישוט תהליך הזיהוי והאיתות של לקוחות המבקשים לבצע פעולות מרחוק, הקלות בעת פתיחת חשבון מקוון לקטין, ומחיקת מגבלות ובקורות שנקבעו בעבר לעניין טופסי השיקים בחשבון מקוון.

ביום 20 במאי 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראה 353 בנושא בקרה על הנפקת ערבויות על ידי תאגיד בנקאי. תיקון זה יאפשר לבנק לבצע הנפקה של ערבויות בנקאיות במדיה דיגיטלית.

ביום 24 ביוני 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב הדן בעידוד חדשנות בבנקים ובסולקים. המכתב נועד לעודד הטמעת חדשנות טכנולוגית בבנקאות, וכן לחדד ולהתוות את העקרונות הפיקוחיים בתחום זה, תוך הגדרת הציפיות מהתאגידים הבנקאיים, הן בתחום האימוץ והבחינה של טכנולוגיות חדשות והן בהיבטי ניהול הסיכונים המושפעים מהסביבה המשתנה.

ביום 9 ביולי 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים נייר עמדה בנושא פעילות אפליקציות התשלומים הבנקאיות בבתי עסק. המתווה מאפשר לבנקים לפעול בתחום התשלומים בבתי עסק בצורה מוגבלת בשלוש השנים הקרובות (עד לרף של: 2 מיליארד ש"ח ב-2019; 2.5 מיליארד ש"ח ב-2020 ו-3 מיליארד ש"ח ב-2021). החל משנת 2021 מגבלת הרף לא תחול על עסקים שמתבצע בהם תשלום על בסיס תקן בינלאומי לביצוע עסקאות חכמות (EMV). בנוסף, האפליקציות הבנקאיות לתשלום בבתי עסק לא יפעלו על בסיס תשלום מידי, אם מס"ב תפתח שירות כזה, אלא אם תהיה אפשרות גישה לשירות כאמור גם לגופים חוץ בנקאיים. בהתאם לנייר העמדה, מגבלת רף הפעילות של האפליקציות הבנקאיות נקבעה במטרה ליצור הגנת ינוקא לחברות כרטיסי אשראי וגופים חוץ בנקאיים אחרים הפועלים גם הם בתחום התשלומים.

יישום ההוראות הנזכרות בפסקה זו יאפשר לבנק לאמץ חדשנות במוצרים ובשירותים הבנקאיים וכן להרחיב את השימוש בטכנולוגיות מתקדמות, לשם התאמת פעילות הבנק לסביבה העסקית והטכנולוגית המשתנה. והכול, תוך המשך שיפור חווית הלקוח, ניהול מיטבי של הסיכונים התפעוליים, קידום תהליכי ההתייעלות וצמצום העלויות.

מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי

ביום 25 ביולי 2018 פורסם תיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 - מענה אנושי מקצועי, המחייב תאגיד בנקאי, המספק שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות, לאפשר ללקוח לקבל מענה אנושי מקצועי למספר סוגי שירותים (טיפול בתקלה, בירור חשבון וסיום התקשרות), בתוך שש דקות מתחילת השיחה. תחילתו של החוק - שנה מיום פרסומו.

ביום 12 ביוני 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 426 המסדירה את יישום התיקון האמור, וכן קובעת הנחיות נוספות לעניין מענה טלפוני.

בין היתר קובעת ההוראה הנחיות בנושאים הבאים: חובה לפיה על תאגיד בנקאי להעניק מענה אנושי מקצועי באמצעות מוקד טלפוני לרבות לסוגי השירותים המפורטים בתיקון לחוק, לכל הפחות ב"שעות הגרעין" (כהגדרתן בהוראה); קביעת החלופות המותרות לחריגה ממשך ההמתנה שנקבע בתיקון לחוק; קביעת עדיפות בקבלת מענה אנושי ללקוחות שהם אזרחים ותיקים שגילם מעל 75, ועוד.

תחילה - ההוראה נכנסה לתוקפה במועד כניסת החוק לתוקף, למעט החובה למתן עדיפות בנתב לאזרחים ותיקים, שתכנס לתוקפה ביום 1 בינואר 2020.

הבנק נערך בהתאם.

נושאים נוספים

יוזמות חקיקה שונות בתחום הגברת התחרותיות בשוק האשראי הקמעונאי

בתקופה האחרונה הושם דגש מיוחד על חקיקה המעודדת את התחרות, בעיקר בכל הנוגע לתחום האשראי הקמעונאי. מגמה זו משתקפת בהוראות וביוזמות חקיקה שונות, שנועדו להקל על כניסתם לשוק של שחקנים חדשים; זאת, בין היתר, באמצעות הגדלת המקורות שיעמדו לרשותם, קביעת מדרגות רגולטוריות מקלות, ומתן הקלה בהתחברות למערכות התשלומים והסליקה.

השינויים הנ"ל, לצד יוזמות שמוביל בנק ישראל, כגון: בניית מאגר נתוני אשראי שפועל החל מאפריל 2019 ואשר מאפשר לגורמים שונים לקבל דוחות וחיוויי אשראי בנוגע ללקוחות ולקוחות פוטנציאליים, עידוד התייעלות המערכת הבנקאית, רפורמת מעבר בין בנקים וקידום רגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית בערוצים ישירים, צפויים להשפיע בשנים הקרובות על שוק הבנקאות בישראל.

לפירוט נוסף בעניין זה ראה [בדוח הכספי לשנת 2018 - עמודים 312-313](#).

בנוסף ניתן למנות במסגרת זו את הנושאים הבאים:

- בהמשך לכללים שפרסם משרד האוצר למתן מענק ממשלתי להקמת לשכת שירותי מחשוב בנקאיים, בעקבות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, בחר משרד האוצר בחברת "TCS", חברה-בת של תאגיד "טאטא" ההודי, לצורך הקמת לשכת שירותי מחשוב בנקאיים. מטרת לשכה זו להוות תשתית, שתשרת שחקנים חדשים בענף הבנקאות.
 - ביום 2 ביוני 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת כללים וטיטות הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים. הטיטות הנ"ל קובעות הוראות ביצוע ליישום רפורמת מעבר בין בנקים.
 - ביום 18 בנובמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים להערות הציבור, טיוטות של הוראות חדשות, העוסקות בהתאמות להוראות המפקח על הבנקים, שיחולו על בנקים חדשים ועל בנקים בשלב של הקמה.
- במסגרת זו פורסמו טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין בעניין התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין החלות על בנק חדש ועל בנק בהקמה, וכן טיוטת הוראות דיווח לציבור שיחולו על תאגיד בנקאי חדש.
- ההוראות האמורות קובעות רגולציה מדרגת לבנקים חדשים, ויוצרות מדרגה פיקוחית מוגדרת וידועה למקימי בנק חדש, כאשר לדרישות הפיקוחיות החלות על תאגיד מסוג זה. בנוסף הן מגדירות את הדרישות שיחולו על בנק בהקמה.
- ההתאמות המרכזיות בהוראות האמורות עוסקות בנושאים הבאים: ההון העצמי הנדרש, יחס המינוף, יחס נזילות, הרכב הדירקטוריון ועודותיו, שימוש בשירותי מחשוב ענן, ממשל תאגיד, ופרסום דוחות כספיים לציבור.

ועדת החקירה הפרלמנטרית להתנהלות המערכת הפיננסית בהסדרי אשראי ללווים עסקיים גדולים

ביום 5 ביולי 2017 אישרה מליאת הכנסת את הצעת ועדת הכנסת לעניין הקמתה של ועדת חקירה פרלמנטרית בראשות יו"ר ועדת הכלכלה, ח"כ איתן כבל, אשר תדון בהתנהלות הבנקים, הגופים המוסדיים והרגולטורים בעניין הקצאות אשראי ללווים עסקיים גדולים משנת 2003 ואילך.

ביום 28 באוקטובר 2018 הופיעו יו"ר דירקטוריון הבנק, המנכ"ל וראש חטיבת אסטרטגיה ורגולציה בפני הוועדה, והשיבו על שאלות חברי הוועדה.

ביום 16 באפריל 2019 פרסמה הוועדה את מסקנותיה. ההמלצות מתמקדות בעיקרן בשורה של שינויים הנדרשים לדעת הוועדה בהתנהלות הרגולטורים הפיננסיים. שינויים אלה עשויים להיות רלוונטיים למערכת הבנקאית ולגופים מוסדיים נוספים במשק, במישורין ובעקיפין.

מכירת חלק ממניות הבנק בשב"א

בהתאם להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 ("החוק"), נדרש הבנק לרדת בשיעור החזקותיו בחברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ ("שב"א" או "החברה"), כך שעד יום 30 בינואר 2021 לא יעלה שיעור החזקות של הבנק בשב"א על 10% מההון המונפק של החברה.

ביום 20 בנובמבר 2018 התקשר הבנק בהסכם עם תאגיד מקבוצת ויזה העולמית ("ויזה") למכירת 10% ממניות החברה לויזה בתמורה לסך של 37 מיליון ש"ח. ביום 13 בדצמבר 2018 הושלמה העסקה האמורה. הבנק רשם רווח על מכירת המניות כאמור בסך של כ-24.6 מיליון ש"ח (לפני מס).

בנוסף, במסגרת ההסכם האמור ובכפוף לתנאיו, תינתן לויזה זכות הצעה ראשונה במקרה שהבנק יבקש למכור מניות נוספות בחברה (שלא בדרך של הצעת מכר על פי תשקיף), ובכפוף למגבלות החזקה על פי החוק כפי שיחולו. ביחס למניות שהבנק מחויב למכור לפי החוק, זכות ההצעה הראשונה כאמור תהיה עד יום 30 ביוני 2019; וביחס למניות שהבנק לא מחויב למכור זכות ההצעה הראשונה תהיה עד שלוש שנים ממועד השלמת ההסכם. כמו כן ניתנו לויזה זכויות הצעה או סירוב ראשונות מסוימות בקשר עם המכירה (ככל שתיעשה) של החזקות הבנק בחברת מרכז סליקה בנקאי בע"מ.

לאחר המכירה האמורה לויזה, עמד שיעור החזקות הנוטר של הבנק בחברה על כ-30%.

ביום 29 במאי 2019 נערך על ידי הבנק, בנק הפועלים בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ (ביחד: "המציעים") מכרז לקבלת התחייבויות מוקדמות ממשקיעים מסווגים ("המכרז המוסדי") בנוגע למכירת מניות של המציעים בשב"א בשיעורים שהוגדרו במכרז האמור מתוך החזקות המציעים בשב"א. במסגרת המכרז המוסדי, הוגשו בקשות לרכישת 38,333,500 מניות שב"א, מתוכן החליטו המציעים לקבל התחייבויות מוקדמות לרכישת 17,440,000 מניות שב"א, במחיר של 7.4 ש"ח למניה.

ביום 5 ביוני 2019 נערך מכרז ציבורי להצעת המכר של מניות המציעים בשב"א, בשיעורים שהוגדרו במכרז האמור מתוך החזקות המציעים בחברה. בהתאם לתוצאות המכרז הציבורי, מכרו המציעים 17,440,000 מניות שב"א, המהוות כ-43.6% מהונה המונפק והנפרע של שב"א, במחיר של 7.4 ש"ח למניה. חלקו של הבנק בסך המניות שנמכרו כאמור על ידי המציעים עומד על 8,360,000 מניות שב"א, המהוות כ-20% מהונה המונפק והנפרע של שב"א.

בעקבות תוצאות המכרז המוסדי ביטל נגיד בנק ישראל ביום 30 במאי 2019 את הרישיון שניתן לשב"א כ"חברת שירותים משותפת".

ביום 4 בספטמבר 2019 העביר הבנק לבנק מזרחי טפחות בע"מ ("בנק מזרחי") 520,000 מניות של החברה (שמקורן במניות שהועברו לידי הבנק על ידי בנק מזרחי בשנת 1979), בתמורה לסך של 1,233,860 ש"ח.

בעקבות המתואר לעיל, שיעור החזקות של הבנק בשב"א, נכון למועד זה, עומד על 10% מההון המונפק של החברה.

ביום 29 באוקטובר 2019 פרסמה שב"א דיווח מיידי לגבי פניה שהתקבלה אצלה מרשות התחרות בעניין הזיקות המשותפות של שב"א ומרכז סליקה בנקאי (מס"ב). בהתאם לדיווח האמור, בפניית רשות התחרות נטען כי למרות השינוי במבנה הבעלות בחברה שבוצע כחלק מיישום הוראות החוק, החברה ומס"ב ממשיכות לקיים ביניהן זיקות משמעותיות המהוות לכאורה הסדר כובל. עמדתה של שב"א בדיווח האמור היא, כי שיתוף הפעולה בין החברות אינו בגדר הסדר כובל ואינו עולה כדי הפרה כלשהי והיא בוחנת את פרטי הפנייה ומשמעותה ותגיב בהתאם.

רגולציה בינלאומית

FATCA והתקן לחילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים Standards for Automatic Exchange of Financial Account Information - OECD

ביום 14 ביולי 2016 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו, בנושא יישום הסכם FATCA שנחתם בין מדינת ישראל לארה"ב והסכמים לחילופי מידע בין מדינת ישראל למדינות אחרות, לפי התקן לחילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים שפרסם ה-OECD, המעניק לשר האוצר סמכות לקבוע בתקנות הוראות ליישום ההסכמים האמורים.

תקנות מס הכנסה (יישום הסכם FATCA), התשע"ו-2016, פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016 ומכוחן נדרש הבנק, בין היתר, לבצע הליכי זיהוי לקוחות ולהעביר מידע לרשות המיסים בישראל אודות חשבונות המוחזקים על ידי לקוחות אמריקאים לצורך העברתם לרשות המיסים האמריקאית.

תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים) התשע"ט-2019, פורסמו ביום 6 בפברואר 2019 ומכוחן נדרש הבנק, בין היתר, לבצע הליכים לצורך זיהוי לקוחות תושבי מדינות זרות, ולדווח על לקוחות שזוהו כתושבי מדינות שישראל חתומה עמן על הסכמים לחילופי מידע לרשות המיסים בישראל לצורך העברת המידע לרשות המוסמכת במדינת התושבות שלהם.

הבנק מיישם את הליכי הזיהוי והדיווחים הנדרשים לרשות המיסים בישראל בהתאם להוראות החקיקה האמורה.

רגולציה בינלאומית בנושא הגנת הפרטיות

בהמשך לתיאור בדוח השנתי לשנת 2018 בנוגע לרגולציית ההגנה על הפרטיות האירופאית (GDPR), הבנק בוחן הוראות דומות, המצויות בשלבי חקיקה שונים במדינות נוספות, וייערך להן על פי הצורך.

דירוג אשראי

להלן דירוג האשראי של המדינה והבנק ליום 26 בנובמבר 2019:

חברת דירוג	טווח ארוך	תחזית	טווח קצר
מדינת ישראל	Moody's A1	positive	P-1
	S&P AA-	positive	A-1+
	Fitch A+	stable	F1+
בנק לאומי: מט"ח	Moody's A2	stable	P-1
	S&P A	stable	A-1
	Fitch A	stable	F1+
דירוג מקומי (בישראל)	S&P מעלות	stable	-
	מידרוג Aaa	stable	P-1

- ב-9 בינואר 2019 סוכנות הדירוג Fitch אישררה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-24 במרס 2019 סוכנות הדירוג Fitch אישררה את דירוג האשראי ותחזית הדירוג למדינת ישראל.
- ב-5 באפריל 2019 סוכנות הדירוג Moody's אישררה את דירוג האשראי ותחזית הדירוג למדינת ישראל.
- ב-1 במאי 2019 סוכנות הדירוג Fitch אישררה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-7 במאי 2019 סוכנות הדירוג Fitch עידכנה כי דירוג הבנק קצר הטווח נכלל ברשימת מעקב חיובית, במסגרת עדכון סולמות הדירוג לטווח קצר. במהלך 6 החודשים מיום הפרסום ייקבע הדירוג הסופי. עד אז הדירוג לטווח קצר יעמוד על Under Observation Criteria (UOC). לא שונה דירוג הבנק לטווח ארוך או בתחזית.
- ב-17 ביוני 2019 סוכנות הדירוג Moody's אישררה את דירוג האשראי ותחזית הדירוג למדינת ישראל.
- ב-10 ביולי 2019 סוכנות הדירוג S&P העלתה את דירוג הבנק לטווח ארוך ולטווח קצר ועידכנה את תחזית הדירוג.
- ב-11 ביולי 2019 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישררה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-17 ביולי 2019 סוכנות הדירוג Fitch עידכנה כי העלתה את דירוג הבנק קצר הטווח לטווח קצר ל-F1+. לא שונה דירוג הבנק לטווח ארוך או בתחזית.
- ב-13 באוגוסט 2019 סוכנות הדירוג מידרוג אישררה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג. והעלתה את דירוג האיתנות הפנימית הפיננסית של הבנק (BCA) מ-aa1.il ל-aa2.il, ובהתאם את כיוון התפתחות של אופק האיתנות הפיננסית של הבנק מחיובי ליציב.
- ב-5 בנובמבר 2019 סוכנות הדירוג S&P אישררה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-7 בנובמבר 2019 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישררה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2018			2019		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.60	2,180	245,408	3.00	1,865	251,356
בישראל					
4.97	305	24,976	4.74	281	24,128
מחוץ לישראל					
3.73	2,485	270,384	3.15	2,146	275,484
סך הכל ^(ד)					
אשראי לממשלה					
4.54	8	716	4.58	8	711
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
4.54	8	716	4.58	8	711
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
1.02	22	8,659	1.89	52	11,069
בישראל					
1.01	1	398	0.86	1	469
מחוץ לישראל					
1.02	23	9,057	1.85	53	11,538
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.11	13	48,954	0.25	29	46,546
בישראל					
1.67	6	1,443	1.47	4	1,097
מחוץ לישראל					
0.15	19	50,397	0.28	33	47,643
סך הכל					
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
-	-	1,072	0.45	1	885
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	1,072	0.45	1	885
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ה)					
1.40	228	65,462	1.46	253	69,902
בישראל					
2.94	38	5,233	2.51	32	5,145
מחוץ לישראל					
1.51	266	70,695	1.53	285	75,047
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ו)					
0.52	9	6,885	-	-	4,870
בישראל					
5.23	1	78	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.58	10	6,963	-	-	4,870
סך הכל					
2.78	2,811	409,284	2.45	2,526	416,178
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
6,742			6,013		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
35,706			41,441		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ז)					
2,811	451,732		2,526	463,632	
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות					
4.44	351	32,128	4.19	318	30,839
מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 230](#)

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2018			2019		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.64)	(394)	247,916	(0.51)	(332)	259,909
בישראל					
(0.06)	(18)	114,286	(0.13)	(43)	129,367
לפי דרישה					
(1.13)	(376)	133,630	(0.89)	(289)	130,542
לזמן קצוב					
(1.79)	(66)	14,886	(1.79)	(71)	15,951
מחוץ לישראל					
(1.41)	(20)	5,709	(3.08)	(46)	6,035
לפי דרישה					
(2.02)	(46)	9,177	(1.01)	(25)	9,916
לזמן קצוב					
(0.70)	(460)	262,802	(0.59)	(403)	275,860
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(1.78)	(1)	226	(2.12)	(1)	190
בישראל					
-	-	322	-	-	251
מחוץ לישראל					
(0.73)	(1)	548	(0.91)	(1)	441
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	3	-	-	47
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	3	-	-	47
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.44)	(6)	5,439	(0.60)	(9)	6,015
בישראל					
-	-	93	-	-	99
מחוץ לישראל					
(0.43)	(6)	5,532	(0.59)	(9)	6,114
סך הכל					
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
-	-	537	(0.70)	(1)	576
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	537	(0.70)	(1)	576
סך הכל					
אגרות חוב					
(3.42)	(148)	17,511	(0.40)	(20)	19,938
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(3.42)	(148)	17,511	(0.40)	(20)	19,938
סך הכל					
(0.86)	(615)	286,933	(0.57)	(434)	302,976
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		97,056			91,840
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
		6,295			4,209
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
		26,502			28,410
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
	(615)	416,786		(434)	427,435
סך כל ההתחייבויות					
		34,946			36,197
סך כל האמצעים ההוניים					
	(615)	451,732		(434)	463,632
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.92	2,196		1.88	2,092	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
2.04	1,911	377,156	1.93	1,845	385,339
בישראל					
3.60	285	32,128	3.24	247	30,839
מחוץ לישראל					
2.16	2,196	409,284	2.03	2,092	416,178
סך הכל					
(1.74)	(66)	15,301	(1.75)	(71)	16,301
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 230](#)

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2018			2019		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.69	6,676	242,243	3.55	6,596	248,710
בישראל					
4.83	876	24,310	4.90	911	24,921
מחוץ לישראל					
3.80	7,552	266,553	3.67	7,507	273,631
סך הכל ^(ט)					
אשראי לממשלה					
4.44	24	724	4.62	25	726
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
4.44	24	724	4.62	25	726
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
1.30	82	8,447	1.87	141	10,093
בישראל					
0.76	2	350	1.35	4	397
מחוץ לישראל					
1.28	84	8,797	1.85	145	10,490
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.10	38	49,372	0.25	96	51,039
בישראל					
0.98	16	2,179	1.39	12	1,157
מחוץ לישראל					
0.14	54	51,551	0.28	108	52,196
סך הכל					
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.13	1	999	0.32	2	826
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.13	1	999	0.32	2	826
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ד)					
1.15	566	65,915	1.69	832	65,667
בישראל					
2.79	106	5,078	2.70	113	5,601
מחוץ לישראל					
1.26	672	70,993	1.77	945	71,268
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ד)					
0.70	31	5,930	0.68	29	5,658
בישראל					
3.72	2	72	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.73	33	6,002	0.68	29	5,658
סך הכל					
2.78	8,420	405,619	2.83	8,761	414,795
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
6,677			5,906		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
37,549			42,379		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ה)					
8,420			8,761		
449,845			463,080		
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות					
4.20	1,002	31,989	4.35	1,040	32,076
מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 230](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2018			2019		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.63)	(1,172)	248,119	(0.71)	(1,381)	260,250
בישראל					
(0.05)	(43)	113,377	(0.13)	(120)	126,907
לפי דרישה					
(1.12)	(1,129)	134,742	(1.26)	(1,261)	133,343
לזמן קצוב					
(1.48)	(172)	15,488	(1.93)	(230)	15,923
מחוץ לישראל					
(1.15)	(45)	5,240	(2.00)	(84)	5,611
לפי דרישה					
(1.66)	(127)	10,248	(1.89)	(146)	10,312
לזמן קצוב					
(0.68)	(1,344)	263,607	(0.78)	(1,611)	276,173
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(1.68)	(3)	239	(1.36)	(2)	197
בישראל					
-	-	258	-	-	328
מחוץ לישראל					
(0.81)	(3)	497	(0.51)	(2)	525
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	41	-	-	19
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	41	-	-	19
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.46)	(17)	4,926	(0.52)	(19)	4,921
בישראל					
(2.03)	(1)	66	-	-	55
מחוץ לישראל					
(0.48)	(18)	4,992	(0.51)	(19)	4,976
סך הכל					
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(0.28)	(1)	484	(0.63)	(2)	421
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(0.28)	(1)	484	(0.63)	(2)	421
סך הכל					
אגרות חוב					
(3.62)	(438)	16,223	(3.02)	(449)	19,865
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(3.62)	(438)	16,223	(3.02)	(449)	19,865
סך הכל					
(0.84)	(1,804)	285,844	(0.92)	(2,083)	301,979
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
95,792			92,797		
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
6,274			3,849		
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
27,838			28,264		
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
(1,804)	415,748		(2,083)	426,889	
סך כל ההתחייבויות					
34,097			36,191		
סך כל האמצעים ההוניים					
(1,804)	449,845		(2,083)	463,080	
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.94	6,616		1.91	6,678	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
2.07	5,787	373,630	2.05	5,868	382,719
בישראל					
3.47	829	31,989	3.38	810	32,076
מחוץ לישראל					
2.18	6,616	405,619	2.15	6,678	414,795
סך הכל					
(1.46)	(173)	15,812	(1.89)	(230)	16,306
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 230](#)

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2018			2019		
שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
3.86	442	46,512	0.36	42	46,845
(3.01)	(236)	31,725	0.65	48	29,419
0.85			1.01		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.43	1,644	272,542	2.58	1,738	272,436
(0.22)	(107)	194,820	(0.29)	(148)	202,488
2.21			2.29		
מטבע חוץ					
2.60	374	58,102	2.62	428	66,058
(1.84)	(206)	45,087	(1.93)	(263)	54,768
0.76			0.69		
סך פעילות בישראל					
2.63	2,460	377,156	2.31	2,208	385,339
(0.81)	(549)	271,632	(0.51)	(363)	286,675
1.82			1.80		

ראה הערות [בעמוד 230](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2018			2019		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
4.53	1,547	45,748	3.74	1,293	46,323
(3.42)	(790)	30,946	(2.79)	(627)	30,100
1.11			0.95		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.40	4,880	272,391	2.50	5,125	273,994
(0.22)	(321)	196,045	(0.29)	(438)	202,192
2.18			2.21		
מטבע חוץ					
2.39	991	55,491	2.79	1,303	62,402
(1.61)	(520)	43,041	(1.97)	(788)	53,381
0.78			0.82		
סך פעילות בישראל					
2.66	7,418	373,630	2.70	7,721	382,719
(0.81)	(1,631)	270,032	(0.87)	(1,853)	285,673
1.85			1.83		

ראה הערות [בעמוד 230](#).

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

2019 לעומת 2018			2018 לעומת 2017		
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
גידול (קיטון) בגלל שינוי ^(מ)			גידול (קיטון) בגלל שינוי ^(מ)		
שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
(80)	(252)	172	(315)	(359)	44
בישראל					
35	13	22	(24)	(14)	(10)
מחוץ לישראל					
(45)	(239)	194	(339)	(373)	34
סך הכל					
נכסים נושאי ריבית אחרים					
383	361	22	63	57	6
בישראל					
3	12	(9)	(9)	(7)	(2)
מחוץ לישראל					
386	373	13	54	50	4
סך הכל					
341	134	207	(285)	(323)	38
סך כל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
209	145	64	(62)	(77)	15
בישראל					
58	52	6	5	-	5
מחוץ לישראל					
267	197	70	(57)	(77)	20
סך הכל					
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
13	(52)	65	(124)	(128)	4
בישראל					
(1)	(1)	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
12	(53)	65	(124)	(128)	4
סך הכל					
279	144	135	(181)	(205)	24
סך הכל הוצאות הריבית					
62	(10)	72	(104)	(118)	14
סך הכל בנטו					

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס יתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה בסך של 210 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2018 - 170) מיליון ש"ח.
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית. התשואה נטו בנטרול לאומי קארד לתשעה חודשים ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 הינה 2.12%-1.10%, בהתאמה.
- (ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (ט) עמלות לתקופה של תשעה חודשים בסך של 298 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (30 בספטמבר 2018 - 267 מיליון ש"ח).